

ÖRÖKZÖLD A KÖNYV VILÁGKONGRESSZUSA

▶ HAVASI ZOLTÁN

Kép: Fortepan /
Székely Tamás

Reményekre és bizakodásra jogosított minket az 1972-es nemzetközi könyvvév. Úgy véltük akkor: a népek találkozhatnak művelődési szándékaikban. Ünnepinek, felemelőnek tekintettük, hogy az UNESCO kezdeményezésére sok országban ismerhetik meg 1972-ben a könyv chartáját, a „könyvtörvényt”. Felemelő tudat volt ez, holott ennek az alapokmánynak a szövege nem is volt annyira emelkedett hangú, inkább tárgyilagos volt, nélkülözte a lelkendezést. Kötelességekre emlékeztetett kormányokat, intézményeket, a könyvellátásra hivatott szerveket és szervezeteket. Nem vészkiáltás volt az indítéka. Kétséget sem hagyott a könyv szerepe, sorsa, holnapja felől. Érdemes volt nekünk, magyaroknak is bekapcsolódnunk az UNESCO által kezdeményezett mozgolódásba, mert bennünk élt a jobb és jobban igénye. Társadalmunk jelentős rétegeiben már az új életformából fakadó éhség munkált. Éhe a szónak. Az értelem keresése. Tudtuk: a világ sok táján pedig még egyáltalán a betű iránti igény volt csak a mozgató erő. Ezt a jelenséget ismerték fel az 1972-es nemzetközi könyvvév szervezői, amikor a „Könyvéhség” című kötetüket tervezték. De azokban az országokban sem volt része még a könyv minden ember életének, ahol a könyvkiadás virágzott. Sőt, különböző vizsgálatok egybehangzó megállapítása szerint: a nem-olvasók százalékaránya egyre nőtt. A világ változása, minden új jelenség ellenére mégis joggal hihettük: a könyv az ismeretek mélyebb gyarapításának,

az elemző elsajátításnak hatékony eszköze maradt. A mindennapi megismerés mellett a tudományos megismerés, valamint a művészi megismerés elősegítésére hivatott. Az irodalom, a tudomány s egyéb ismeretek rögzítésének fő eszköze volt, a jelenben is az, a holnapja se vitatható. Tíz évvel ezelőtt a könyv, a televízió térhódítása ellenére, nem veszített nagy népszerűségéből sőt, hatékonysága – a magyar társadalom viszonyai között különösen – növekedett. Míg 1960-ban (az összes kiadványok példányszámán belül) a kiadott könyvek példányszáma 34 millió felett volt Magyarországon, addig 1970-ben megközelítette az 50 milliót. Az 1982-es évre, a Könyv Világkongresszusára készülődve arról adhatunk számot, hogy 1980-ban a Magyarországon kiadott könyvek példányszáma a 95 milliót közelítette meg. De a könyvkiadás mutatók számszerű eredményei nem homályosíthatják el a mi szemeinket sem, mert az olvasás minőségének alakulásával mi sem vagyunk elégedettek. Nem dughatjuk homokba a fejünket, nem lehetnek közömbösek a mi számunkra sem az olvasási kultúra alakulását befolyásoló tényezők. Kaptuk a hírt: „az olvasó társadalom felé” lesz a jelszava annak a világkongresszusnak, amelyet az UNESCO hív össze 1982-re, az 1972-ben rendezett nemzetközi könyvév tizedik évfordulójára. A nemzetközi könyvév a könyvek segítségével elérhető fejlődés intenzív fokozását állította előtérbe egy évtizedre. Az 1982. évi világkongresszus azokra az új kihívásokra tereli a figyelmet, amelyekkel az 1980-as években találja szemben magát a könyvekkel foglalkozó emberek nemzetközi közössége. Az UNESCO arra fogja ösztönözni a kongresszus résztvevőit, hogy a következő évtized könyvterjesztését és olvasási kultúráját befolyásoló legfontosabb kérdésekkel foglalkozzanak, és olyan

világméretű akcióprogramot dolgozzanak ki, amely jelentős mértékben hozzájárul az „olvasó társadalom” megteremtéséhez. Számos olyan kérdés merülhet fel, amely a könyvvvel foglalkozó szakemberek fő gondjai közé tartozik az egész világon: a könyv helyzete a Nemzetközi Könyvvé után tíz évvel; milyen stratégiát követnek az egyes országok a könyvvvel kapcsolatban; a nyomtatott szó és az ennél modernebb technológiák hatása a könyv jövőjére; a könyvek nemzetközi áramlása és az UNESCO szerepe a 80-as évek fejlődésében. Érdeklődéssel tekintünk mi is a Könyv Világkongresszusa elé.¹ ►

¹ Forrás: Magyar Könyvszemle 98 (1982/1) 76-77 p.

WEBOGRÁFIA

- 1 ► <http://eke.hu>
- 2 ► <https://www.facebook.com/Esztergomi-F%C5%91sz%C3%A9kesegyh%C3%A1zi-K%C3%B6nyvt%C3%A1r-103010708904065/photos/pcb.142724288266040/142722441599558/>
- 3 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_i_22/index.html
- 4 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_i_21/index.html
- 5 ► <http://www.bibliotheca.hu/bakocz>
- 6 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_i_3_a/index.html
- 7 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_i_3_b/index.html
- 8 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_i_3_c/index.html
- 9 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_i_3_d/index.html
- 10 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_ii_1/index.html
- 11 ► http://esztergom.bibliotheca.hu/scan/ms_iii_178/index.html
- 12 ► <http://bibliotheca.hu/muzeum/kodex2022/index.htm>
- 13 ► <http://bibliotheca.hu/muzeum/kodex2022/index.htm>
- 14 ► <http://www.bibliotheca.hu/digitalis/kodexek.htm>
- 15 ► <http://kshkonyvtar.videotorium.hu/hu/recordings/45545/kalman-rita-koszontoje>
- 16 ► <http://kshkonyvtar.videotorium.hu/hu/recordings/45548/mit-tud-egy-konyvrestaurator>
- 17 ► <http://kshkonyvtar.videotorium.hu/hu/recordings/45551/konyvrestauralas-az-egyetemi-konyvtarban>